

Pastoralbrevenes forfatterspørsmål

Tidlig på 1700-tallet begynte man å kalle 1 & 2 Timoteus og Titus for "pastoralbrev", og på 1800-tallet begynte noen å mene at disse brevene var skrevet av noen andre enn Paulus. Friedrich Schleiermacher mente at 1 Tim ikke var skrevet av Paulus, og F. C. Baur hevdet at Paulus ikke hadde skrevet noen av dem. I dag er denne oppfatningen nokså vanlig i mange kretser, og teorien er at de ble skrevet av en "disippel" av Paulus rundt overgangen til det andre århundre. Argumentene er i hovedsak at det følgende skiller dem fra de andre Paulusbrevene:

- I. Den historiske situasjonen
- II. Gnostisk vranglære fordømmes
- III. Menighetsstruktur
- IV. Vokabular og stil
- V. Teologi

Argument I og II, som hevder at den historiske situasjonen er en annen enn på Paulus' tid og at gnostisismen ikke var noen trussel før på 200-tallet, kan forklares med at det har gått noen år fra de andre brevene til pastoralbrevene, og dermed er også situasjonen naturlig nok en annen. I tillegg finner vi også spor av gnostisk vranglære i et tidligere brev som 1. Kor, og det ser dermed ut til at en tidlig form av denne vranglæren eksisterte allerede på 50-tallet i det første århundre.

Argument III går ut på at ordningen med biskoper/tilsynsmenn og eldste som vi finner i pastoralbrevene er en "mer utviklet" menighetsstruktur enn på Paulus' tid. Men det er tydelig i NT at menigheten i Jerusalem hadde eldste og et lederskap på et tidlig tidspunkt. Paulus utnevner også eldste allerede i Apg 14:23 (på sin første misjonsreise 46-48 e.Kr.), og i Apg 20:17 ser vi at også menigheten i Efesus hadde eldste (på slutten av den tredje misjonsreise, ca 57 e.Kr.). Filipperbrevet (vanligvis datert til år 60-62) er adressert til "tilsynsmenn og diakoner" (Fil 1:1). Paulus' vektlegging av dette i pastoralbrevene kan også forklares med at vi befinner oss på et senere tidspunkt, og at Paulus dermed ønsker å sikre et sunt lederskap før han selv forlater denne verden.

Når det gjelder *argument IV*, at pastoralbrevene har et annet vokabular og stil enn de øvrige Paulusbrevene, så er det kun 9 ord som finnes i alle tre pastoralbrevene som ikke finnes i de andre 10 brevene. Ikke ett eneste ord i pastoralbrevene var fremmed på Paulus' tid. Han kan også ha brukt en sekretær, slik som i diverse andre brev, og denne kan ha blitt gitt noe frihet i formulering. Og igjen må vi huske på at situasjonene, tidspunktene og adressatene er annerledes enn for tidligere brev. Pastoralbrevenes *stil* støtter faktisk paulinsk forfatterskap.

Teologien i brevene (*argument V*) er heller ikke overbevisende. Nåden er fortsatt det sentrale, selv om gode gjerninger forventes. Han har forklart tro og nåde i sine tidligere brev, og nå går han muligens litt lenger. Men at en kristen livsstil innebærer gode gjerninger er langt fra fremmed i hans tidligere brev.

Andre motargumenter:

Pseudepigrafiske brev (at en anonym forfatter skrev i en kjent persons navn) var vanlig i antikken men ble sjelden skrevet så nær opptil levetiden til den personen

som ble hevdet å være forfatteren som man hevder med pastoralbrevene, og de var heller ikke vanlige i personlige brev. Dessuten vet vi også at oldkirken ekskluderte andre pseudepigrafiske brev fra sin kanon. Vi har heller ingen beviser for at det eksisterte noen paulinsk "skole" etter Paulus' død. I tillegg stemmer stemmer detaljene i pastoralbrevene med hva vi leser i Apg og andre Paulusbrev. Det er usannsynlig at en pseudepigraf ville gjort så grundige undersøkelser før han skrev.

Kirkehistorien bekrefter også Paulus som forfatter. Ireneus (ca 180 e.Kr) siterer dem som paulinske, og Polykarp (d. ca 135 e.Kr.) siterer dem på samme måte som han gjør med andre Paulusbrev. På slutten av 100-tallet hadde de fått en solid plass i den kristne kanon i alle deler av Romerriket og ble ikke betvilt av noen inntil det 19. århundre.

Konklusjonen er at det er like gode argumenter for paulinsk forfatterskap av pastoralbrevene som for hvilket som helst annet Paulusbrev unntatt Rom og 1 Kor.

Kilder:

Ellis, E. E., "Pastoral Letters", s. 658-666 i *Dictionary of Paul and his Letters*, av Hawthorne, G. F., og Martin R. P. InterVarsity Press, Leicester 1993.

Hendriksen, W., "Pastoral Epistles", s. 624-626 i *The Zondervan Pictorial Bible Dictionary*, av Tenney, M. C. Zondervan Publishing House, Grand Rapids 1993.